

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์



นางสาวกิติ ชวะ โนนทัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-762-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016132

i 10303479

SELECTION OF THAI POLITICAL PARTY CANDIDATES

Mr. Sathit Chavanothai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University


1989

ISBN 974-569-762-1

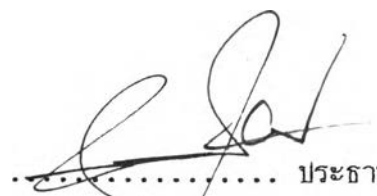


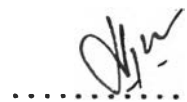
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไทย
โดย นาย สาธิต ชวะโนทัย
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

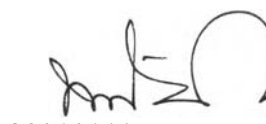
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต


..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรวิทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุญ สุภาพ)


..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา ทงษ์ไกรเลิศ)


..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)



นายสาธิต ชวะโนทัย : การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไทย

(SELECTION OF THAI POLITICAL PARTY CANDIDATES) อ.ที่ปรึกษา รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว,
278 หน้า.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดหมายว่าพรรคการเมืองไทยมีแนวความคิดในการเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างไรและในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้างที่เป็นเกณฑ์อันสำคัญในการสรรหา โดยการศึกษาสัมภาษณ์จาก คณะกรรมการบริหารพรรค คณะกรรมการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์, พรรคชาติไทย, พรรคกิจสังคม และพรรคประชากรไทย

จากผลการศึกษาพบว่า ระบบการเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไทยนั้นจะมีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกันในหลักการ แต่จะมีความแตกต่างกันเล็กน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในพรรค เป็นตัวกำหนดอยู่เบื้องหลัง พรรคชาติไทยและพรรคกิจสังคมจะมีหลักการเลือกสรรที่ตรงกัน คือคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจเป็นอันดับแรก ติดตามด้วยประสบการณ์ทางการเมือง สำหรับพรรคประชาธิปัตย์จะมุ่งเน้นในฐานะทางสังคมและอุดมการณ์ทางการเมือง ส่วนพรรคประชากรไทยจะคำนึงถึงคนที่มีผลงานด้านการพัฒนาเป็นหลัก แต่ทั้งนี้ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองส่วนใหญ่มีความต้องการตรงกัน คือผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี และการมีประสบการณ์ทางการเมือง โดยให้ความสำคัญเป็นอย่างน้อยต่ออุดมการณ์ทางการเมือง และในประเด็นการเสนอชื่อต่อรองแลกเปลี่ยนในการสรรหา นั้น ส่วนใหญ่จะต้องเป็นบุคคลที่เคยได้รับตำแหน่งทางการเมืองมาก่อนในอดีตและอยู่ในเขตพื้นที่ที่จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ ประสบการณ์ทางการเมือง ฐานะทางสังคมและอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นปัจจัยที่พรรคการเมืองคำนึงถึงในการเลือกสรร โดยพิจารณาในความสำคัญมากน้อยตามลำดับและวิธีการเสนอชื่อต่อรองแลกเปลี่ยนนั้นจะมีอยู่ในเฉพาะบุคคลที่เคยมีประสบการณ์หรือเคยมีตำแหน่งทางการเมืองมาก่อน โดยเป็นผู้มีโอกาสได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง.

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา



SATHIT CHAVANOTHAI : SELECTION OF THAI POLITICAL PARTY CANDIDATES.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PORNSAK PHONGPHAEW, Ph.D. 278 PP.

The aim of this case study is to analyse the factors involved in the selection of Thai political party candidates. For this analysis, I have interviewed the executive committees of four political parties ; Democrat Party, Chat Thai Party, Social Action Party and Thai Citizen Party.

From this analysis, it is understood that the main factor involved in selection party candidates is similar among the few groups but they differ slightly in selecting their individual candidates. Chat Thai Party and Social Action Party has a similar approach in considering their candidates according to the candidate's wealth status as the main factor and their experiences as the secondary factor. Democrat Party gives priority to candidates such a selection as, Thai Citizen Party would consider candidates who are community leaders. However, the primary selection factor of the four parties have on their candidates wealth status and give the least priority to candidates with political ideology. It can also be assumed that the Thai political parties favor candidates with good political experience by according to their high social status. By the way, in case of bargaining selection is depend on candidates who have had good political experiences, political status and who living in area and also have a chance to be a winner.

From this, it can be concluded that wealth status, political experience, high social status and political ideology are factors which the parties consider in order. In bargaining selection is not only candidates who have political experience or political status but also have a chance to be winner.

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วย ความกรุณาเห็นอย่างสูงยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่คอยให้คำแนะนำชี้แนะแนวทางตลอดจนถึงการแก้ไขข้อขาดตกบกพร่องต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณศาสตราจารย์จรรยา สุภาพ และรองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเป็นประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีมาโดยตลอดจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณในน้ำใจไมตรีอันดีงานของคณะกรรมการบริหารพรรคคณะกรรมการการเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมือง ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้สัมภาษณ์แก่ผู้ศึกษาถึงแม้ว่าแต่ละท่านจะมีกิจธุระ และการกิจที่มากมายแต่ก็ยังเสียสละเวลาเพื่อการศึกษาแก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างดี

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่เคยอบรมสั่งสอน ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษาตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน และขอขอบใจในความช่วยเหลือของเพื่อน ๆ นิสิตที่ปรึกษาสั่งใจ และคำแนะนำด้วยดีตราบจนวิทยานิพนธ์ เสร็จสมบูรณ์

ท้ายที่สุด ผู้ศึกษาขอบุชาพระคุณอันสูงสุดของคุณพ่อ คุณแม่ และทุก ๆ คนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้ศึกษาอันก่อให้เกิดความเพียรพยายามของผู้ศึกษาจนสำเร็จการศึกษา เพราะความรักและความห่วงใยอันยิ่งใหญ่

สาธิต ชวะ โนทัย



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
สมมุติฐานในการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	10
ตัวแปรสำคัญในการวิจัย.....	11
วิธีการศึกษาวิจัย.....	13
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	15
ประโยชน์ของการวิจัย.....	15
การนำเสนอข้อมูล.....	16
2. กรอบแนวความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	18
แนวความคิดเรื่อง การเลือกสรรทางการเมือง.....	21
แนวความคิดเรื่อง การเป็นตัวแทนในระบอบประชาธิปไตย.....	24
การเป็นตัวแทนในระบอบประชาธิปไตย.....	29
การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย.....	30
ความเป็นมาของการเป็นตัวแทน.....	32
หน้าที่และบทบาทตัวแทน.....	34
แนวความคิดและทฤษฎีการตัดสินใจ.....	37

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองในระบบรัฐสภา ของอังกฤษ.....	44
ผลงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
3. โครงสร้างพรรคการเมืองไทย.....	65
ความหมายของพรรคการเมือง.....	65
ทฤษฎีการกำเนิดพรรคการเมือง.....	73
ความสำคัญของพรรคการเมือง.....	77
ความจำเป็นของพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตย.....	78
หน้าที่และบทบาทของพรรคการเมือง.....	80
โครงสร้างการจัดองค์การบริหารและนโยบายของพรรคการเมืองไทย.....	83
กำเนิดและโครงสร้างของพรรคประชาธิปัตย์.....	95
กำเนิดและโครงสร้างของพรรคกิจสังคม.....	104
กำเนิดและโครงสร้างของพรรคชาติไทย.....	121
กำเนิดและโครงสร้างของพรรคประชากรไทย.....	128
4. วิเคราะห์การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไทย.....	131
วิเคราะห์การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไทย.....	138
ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งกับการเลือกตั้ง.....	174
ผลกระทบของเงื่อนไขทางกฎหมายกับการเลือกตั้ง พ.ศ. 2529 กับ การเลือกสรรบุคคลเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง.....	180
บทบาทของการใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกสรรบุคคลเป็น ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง.....	184
ผลของการเลือกสรรผู้รับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไทย.....	197
5. บทสรุป.....	217
ข้อเสนอแนะ.....	225

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	232
ภาคผนวก	
ก. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพรรคการเมืองและสาระสำคัญ	
พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524.....	245
เปรียบเทียบพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งตั้งแต่ พ.ศ. 2500-2512....	250
สรุปเปรียบเทียบนโยบายพรรคการเมือง พรรคประชาธิปัตย์, พรรคกิจสังคม, พรรคชาติไทย, พรรคประชากรไทย.....	252
ข. รายชื่อ ส.ส. จากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529.....	260
ที่สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ 100 คน.....	261
สังกัดพรรคกิจสังคม 51 คน.....	266
สังกัดพรรคชาติไทย 63 คน.....	269
สังกัดพรรคประชากรไทย 24 คน.....	272
ค. สถิติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้ง 27 กรกฎาคม 2529.....	274
จำแนกตามอายุของพรรคประชาธิปัตย์, พรรคกิจสังคม, พรรคชาติไทย, พรรคประชากรไทย.....	275
สถิติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้ง 27 กรกฎาคม 2529 จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ พรรคประชาธิปัตย์, พรรคกิจสังคม, พรรคชาติไทย, พรรคประชากรไทย..	276
สถิติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้ง 27 กรกฎาคม 2529 จำแนกตามอาชีพของพรรคประชาธิปัตย์, พรรคกิจสังคม, พรรคชาติไทย, พรรคประชากรไทย.....	277
ประวัติผู้ศึกษา.....	278



สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	อายุของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529.... 134
ตารางที่ 2	ระดับความรู้ของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529..... 135
ตารางที่ 3	ประเภทอาชีพของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529..... 136
ตารางที่ 4	พรรคการเมืองไทยและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529..... 137
ตารางที่ 5	แสดงรายละเอียด ส.ส. คะแนนสูงสุด 10 อันดับแรก เปรียบเทียบกับปี 2529..... 162
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้ง อดีตส.ส. ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งจากการ เลือกตั้ง 26 มกราคม 2518..... 164
ตารางที่ 7	เปรียบเทียบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 27 กรกฎาคม 2529 กับ 24 กรกฎาคม 2531..... 165
ตารางที่ 8	แสดงแหล่งสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2526..... 190
ตารางที่ 9	แสดงวิธีการหาเสียงที่ได้ผลมากที่สุดในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2526..... 192
ตารางที่ 10	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการหาเสียงที่ประชาชนชอบมากที่สุด..... 193
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนนักธุรกิจที่ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร..... 195
ตารางที่ 12	แสดงอาชีพของผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรในปี 2526 และ 2529.. 196
ตารางที่ 13	แสดงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้ง 27 กรกฎาคม 2529 ทั้ง 15 พรรค..... 198
ตารางที่ 14	แสดงจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งและจำนวนผู้ได้รับการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 จำแนกตามระดับความรู้..... 201

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 15 แสดงจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งและจำนวนผู้ได้รับการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 จำแนกตามภาค.....	202
ตารางที่ 16 เปรียบเทียบจำนวน ส.ส. ของพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน.....	213



สารบัญแผนภูมิ

๘

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงการจัดองค์การของพรรคแรงงานของอังกฤษ.....	49
แผนภูมิที่ 2 แสดงการจัดองค์การของพรรคอนุรักษนิยมของอังกฤษ.....	51
แผนภูมิที่ 3 กรอบแนวความคิดทัศนคติ.....	52
แผนภูมิที่ 4 กรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัย.....	53
แผนภูมิที่ 5 ผังองค์การของพรรคการเมืองไทย	85
แผนภูมิที่ 6 โครงสร้างการบริหารงานพรรคกิจสังคม.....	114
แผนภูมิที่ 7 แสดงจำนวน ส.ส. พรรคกิจสังคม.....	117
แผนภูมิที่ 8 แสดงจำนวน ส.ส. พรรคประชากรไทย.....	129
แผนภูมิที่ 9 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ปี 2529.....	203
แผนภูมิที่ 10 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2529.....	205